

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

6. SINIF

SOSYAL BİLGİLER

Her hakkı saklıdır ve Millî Eğitim Bakanlığı'na aittir.
Bu öğretim materyalinin metni, soruları ve şekilleri kısmen de olsa hiçbir suretle alınıp yayımlanamaz.

BİLİM, TEKNOLOJİ VE TOPLUM

1. ARAŞTIRIYORUM

2. GERÇEK ÜRÜN

ARAŞTIRIYORUM GERÇEK ÜRÜN		
Ders	Sosyal Bilgiler	 Süre 40+40 dk.
Sınıf	6	
Öğrenme Alanı	BİLİM, TEKNOLOJİ VE TOPLUM	
Konu	1. ARAŞTIRIYORUM 2. GERÇEK ÜRÜN	
Kazanımlar	SB.6.4.3. Bilimsel araştırma basamaklarını kullanarak araştırma yapar. SB.6.4.4. Telif ve patent hakları saklı ürünlerin yasal yollardan temin edilmesinin gerekliliğini savunur.	

YÖNERGE

1. Konuları Eba Tv üzerinden öğrencilere izletebilirsiniz.
2. Konu özetleri bölümünün başlangıcındaki “DÜŞÜNELİM–CEVAPLAYALIM” sorusu ile öğrencilerin konu ile ilgili düşüncelerini alıp daha sonra konu özetini kısaca açıklayabilirsiniz.
3. Konu sırasına göre Ek-1ve Ek-2’de verilen çalışma kâğıtlarındaki etkinlikler çoğaltılarak öğrencilere dağıtılır ve öğrencilerin soruları cevaplamaları istenir. Öğrencilerin cevapları sınıfça değerlendirilir.
4. Ek-3’te verilen araştırma konusu öğrencilere yazdırılarak öğrencilerin bu konuda gelecek derse kadar araştırma yapmaları istenir.

KONU ÖZETİ**1. Konu: ARAŞTIRIYORUM****DÜŞÜNELİM – CEVAPLAYALIM****Hangi konuda bilimsel araştırma yapmak istersiniz. Neden?**

İnsanların hayatını devam ettirebilmesi ve ihtiyaçlarını karşılaması; sağlık, ulaşım, iletişim gibi konularda sorunlarını çözmesi için tarih boyunca insanlar bilimsel çalışmalar yapmıştır. Bu çalışmalarla insanlar yeni buluşlara, fikirlere ulaşmıştır.

Bir konu ve sorun ile ilgili belirli yöntemlerle, güvenilir kaynaklarda yapılan araştırma ve inceleme çalışmalarına bilimsel araştırma denir. Bu çalışmalar sırasında bilimsel araştırma basamakları kullanılır. Bu basamaklar şunlardır:

1. Bilimsel araştırma yapılacak olan konu veya soru belirlenir.
2. Konu veya sorun ile ilgili hipotezler (varsayımlar) oluşturulur.
3. Konu veya sorun ile ilgili kitaplar, akademik çalışmalar, dergiler, genel ağdaki bilgiler toplanır.
4. Ulaşılan bilgiler hipotezlerle karşılaştırılır.
5. Araştırılan konu ile ilgili açıklama ve sonuç bölümü yazılır.
6. Bilgilere ulaştırılan kaynaklar kaynakça bölümünde gösterilir.

2. Konu: GERÇEK ÜRÜN**DÜŞÜNELİM – CEVAPLAYALIM****Buluşu size ait olan bir ürünün benzer ve sahtelerinin başkalarınınca üretilmesi durumunda neler düşünürsünüz? Duygularınızı yazınız.**

İhtiyacımız olan ve insanlar için faydalı ürünler, çalışarak ve emek harcanarak buluşlarla elde edilir. Üretilen bu ürünlerin başka kişiler tarafından benzerinin veya sahtesinin yapılarak haksız kazanç elde edilmesi, kalitesiz ve sağlığımıza zararlı ürünlerin satılması önlenmelidir. Bu sayede devletin vergi kaybı da önlenmiş olur.

Taklit, sahte ve korsan olarak adlandırdığımız ürünler en çok kitap, gıda, ilaç, bilişim gibi alanlarda görülmektedir. Bu zararlı ve yasak ürünlerin satışını ve kullanımı önlemek için polisler, zabıta ve sivil toplum kuruluşları görev yapmaktadır.

Herhangi bir bilgi, buluş ve düşüncenin kullanılması hakkının yasalarla bir kişiye verilerek güvence altına alınmasına “telif hakkı” denir. Bu hakkın kime ait olduğu ile ilgili verilen belgeye “patent” adı verilir. Yeni üretim ve buluş yapmış kişilerin hakları “Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu” ve “Türk Patent ve Marka Kurumu” ile korunmaktadır. Bizlerde emek harcanarak yasalarla korunan, telif ve patent hakkı belli olan ürünleri kullanmalı, emeğe saygı duymalıyız.

Çalışma Kâğıdı

ARAŞTIRIYORUM

A) Aşağıdaki soruları cevaplayalım.

1. İnsanların bilimsel araştırma yapmalarının nedenleri nelerdir? Yazınız.

.....

.....

2. Bilimsel araştırma yaparken nelere dikkat etmeliyiz? Sebepleri ile birlikte yazınız.

.....

.....

3. Ceyda bilimsel araştırma basamaklarını kullanarak öğretmeninin verdiği projeyi hazırlamak için aşağıdaki basamakları uygulamıştır;

- I. Konu ile ilgili varsayımlarını belirlemek
- II. Genel ağıdaki tüm bilgileri değiştirmeden kullanmak
- III. Konu ile ilgili metin ve sonuç bölümü yazmak
- IV. Kullandığı kitapların ve dergilerin neler olduğunu kaynakçada yazmak

Buna göre Ceyda'nın bilimsel araştırma basamaklarına uygun araştırma yapan birisi olarak yukarıda verilenlerden hangi davranışı hatalıdır?

- A) I B) II C) III D) IV

B) Aşağıdaki cümleler doğru ise "D" yanlış ise "Y" ile verilen kutucukları işaretleyelim. Yanlış olan ifadenin doğrusunu altına yazalım.

1. Bilimsel çalışmalar insanların merak duygusu ile gelişmiştir. D Y

.....

2. Kaynak taramasında tek bir tür kaynak tercih edilmelidir. D Y

.....

3. Bilimsel araştırmalarda yararlandığımız kaynakları çalışmamızın içindekiler bölümünde belirtmeliyiz. D Y

.....

C) Boşluklara aşağıda verilen uygun kavramları yazalım.

• bilimsel Araştırma • araştırma basamakları • hipotez (varsayım) • kaynak

1. Araştırma konusu ile ilgili belirlediğimiz fikir ve düşünceler.....denir.

2. İnsanların aklını kullanarak sorunlara çözümler bulmasına.....denir.

3. Bir konu veya sorunla ilgili yapacağımız bilimsel çalışmada izleyeceğimiz yöntem.....denir.

Ek-2

Çalışma Kâğıdı**GERÇEK ÜRÜN****A) Aşağıdaki soruları cevaplayalım.**

1. Telif Hakkı ve Patent belgesi alabilmemiz için neler yapmalıyız?

.....

.....

2. Telif ve patent hakkının kime ait olduğu belli olan ürünlere nasıl ulaşmalıyız. Neden?

.....

.....

3. Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun 23. Maddesinde "Bir eserin aslını veya çoğaltılmış nüshalarını kiralamak, ödünç vermek, satışa çıkarmak veya diğer yollarla dağıtma hakkı sadece eser sahibine aittir." ifadesi yer almaktadır.

Bu kanun maddesine göre yetkililerce eser sahibine verilen belge aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Telif B) Hak C) Kullanım D) Patent

B) Aşağıdaki cümleler doğru ise "D" yanlış ise "Y" ile verilen kutucukları işaretleyelim. Yanlış olan ifadenin doğrusunu altına yazalım.

1. Patentli olan ürünleri tercih etmeliyiz. D Y

.....

2. Korsan ürünler ülkemize vergi geliri sağlarlar. D Y

.....

3. Türk Patent ve Marka Kurumu korsan yayınlara patent belgesi vermektedir. D Y

.....

C) Boşluklara aşağıda verilen uygun kavramları yazalım.

- telif hakkı • patent • fikir ve sanat eserleri kanunu • zabıta

1. Orijinal basım ve yayım olmayan ürünlerin satışını engellemek için çalışan görevlilere..... denir.

2. Yeni üretim ve buluş yapmış kişinin hakkı..... ile koruma altındadır.

3. Herhangi bilgi ve buluşun kimin olduğunun yasalarla belirlenmesine denir.

Araştırıyorum Öğreniyorum

Bilimsel araştırma basamaklarını kullanarak bilimsel bir konuda araştırma yapınız.

ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM

1. ÜLKEMİZDE ÜRETİM
2. KAYNAKLARI DOĞRU KULLANIM
3. BİLİNÇLİ YATIRIM

Zaman İçinde Teknoloji		
Ders	Sosyal Bilgiler	 Süre 40+40+40 dk.
Sınıf	6	
Öğrenme Alanı	ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM	
Konu	1. ÜLKEMİZDE ÜRETİM 2. KAYNAKLARI DOĞRU KULLANIM 3. BİLİNÇLİ YATIRIM	
Kazanımlar	SB.6.5.1. Ülkemizin kaynaklarıyla ekonomik faaliyetlerini ilişkilendirir. Kaynakların ülke ekonomisindeki yeri ve önemi tartışılır. SB.6.5.2. Kaynakların bilinçsizce tüketilmesinin canlı yaşamına etkilerini analiz eder. Yenilenebilir ve yenilenemeyen kaynakların önemi vurgulanır. SB.6.5.3. Türkiye'nin coğrafi özelliklerini dikkate alarak yatırım ve pazarlama proje önerileri hazırlar.	

YÖNERGE

1. Konuları Eba Tv üzerinden öğrencilere izletebilirsiniz.
2. Konu özetleri bölümünün başlangıcındaki "DÜŞÜNELİM-CEVAPLAYALIM sorusu ile öğrencilerin konu ile ilgili düşüncelerini alıp daha sonra konu özetini kısaca açıklayabilirsiniz.
3. Konu sırasına göre Ek-1, Ek-2 ve Ek-3'te verilen çalışma kâğıtlarındaki etkinlikler çoğaltılarak öğrencilere dağıtılır ve öğrencilerin soruları cevaplamaları istenir. Öğrencilerin cevapları sınıfta değerlendirilir.
4. Ek-4'te verilen araştırma konusu öğrencilere yazdırılarak öğrencilerin bu konuda gelecek derse kadar araştırma yapmaları istenir.

KONU ÖZETİ**1. Konu: ÜLKEMİZDE ÜRETİM****DÜŞÜNELİM – CEVAPLAYALIM****Yaşadığınız yerde ailenizin yerleşmeyi tercih etme nedeni nedir?**

Bir yerde ekonomik faaliyetlerin gelişmesinde tarım için gerekli verimli topraklar, sanayi için üretilecek ürünün ham maddesi, ormancılık faaliyetleri için ormanlar, turizm için tarihî varlıklara ve doğal güzelliklere, madencilik için yer altı kaynaklarına ihtiyaç vardır. Ülkemizin kaynaklar bakımından zengin olması ekonominin gelişmesini sağlamaktadır. Ülkemizin ekonomik kaynakları;

- 1. Topraklarımız:** Sıcaklık ve yağış özelliklerine bağlı olarak verimli toprakların olduğu alanlarda buğday, arpa, şeker pancarı gibi ürünler iç bölgelerimizdeki Konya, Kayseri ve Ankara çevresinde yetştirilir. Yağışların bol ve düzenli olduğu Ordu ve Giresun'da fındık, Rize'de çay yetiştirilmektedir. İklimin ılıman olduğu Akdeniz ve Ege kıyılarında ise pamuk, zeytin ve meyve yetiştiriciliği gelişmiştir. Yetiştirilen gıda ürünlerinin işlenerek yeni ürünlerin elde edildiği yerlerde gıda sanayisi gelişmiştir.
- 2. Hayvancılık faaliyetleri:** Büyükbaş hayvancılık yaz yağışları ile yeşeren, gümr çayırların ve otlakların olduğu Erzurum ve Kars çevresinde yapılmaktadır. Küçükbaş hayvancılık bozkır bitki örtüsünün olduğu ve engebenin fazla olmadığı ülkemizin iç kısımlarında; balıkçılık deniz kıyılarında, akarsu ve göllerimizde yapılmaktadır. Arıcılık bitki çeşitliliğinin olduğu Muğla, Rize, Hakkari gibi yerlerde yapılmaktadır. Kümes hayvancılığı ülkemizin her yerinde yapılabildiğinden nüfusun ve talebin fazla olduğu Bolu, Manisa ve Balıkesir'de gelişmiştir.
- 3. Su kaynaklarımız:** Denizlerimiz, akarsu ve göllerimizdir. Su kaynaklarımızdan turizm, ulaşım, balıkçılık ve hidroelektrik enerjisi elde edilmesinde yararlanır.
- 4. Turizm varlıklarımız:** Tarihî alanlar ve doğal güzellikler bakımından zengin olan yerler önemli ekonomik kaynaktır. Şanlıurfa, Ankara, Akdeniz ve Ege kıyılarında yaz turizmi, Erzurum ve Bolu'da kış turizmi; Nevşehir, Trabzon, Gaziantep, Karabük'teki gibi doğal güzellikler doğa turizmi kaynaklarımızdır.
- 5. Ormanlarımız:** Karadeniz ve Akdeniz kıyıları ormanlarla kaplıdır. Ormanlar mobilya ve kağıt sanayisinin gelişmesine katkı sağlamıştır. Ayrıca çeşitli ürünlerle gıda, kozmetik ve ilaç sanayisinin hammaddeleri de ham madde de ormanlarımızdan sağlanmaktadır.
- 6. Madenlerimiz:** Kaynaklar bakımından ülkemiz çeşitli ve fazla miktarda imkânlarla sahiptir. Taş kömürü, linyit, demir, bakır, krom ve bor önemli maden kaynaklarımızdandır. Zonguldak, Sivas, Manisa, Kütahya, Eskişehir ve Balıkesir gibi şehirlerimiz önemli madenlerin olduğu yerlerdir.
- 7. İnsan Kaynakları:** Ekonomik faaliyetlerin gerçekleştirilmesinde nitelikli iş gücü sayesinde üretim yapılabilmektedir. İnsanlar hizmet sektöründe görev yaparak ekonomiye katkı yapmaktadır. İnsan kaynakları ülkemizin genç ve çalışkan nüfusu sayesinde önemli kaynaklarındadır.

2. Konu: KAYNAKLARI DOĞRU KULLANIM**DÜŞÜNELİM – CEVAPLAYALIM****Günlük hayatta kullandığımız kaynakları tüketirken nelere dikkat ediyorsunuz?**

İnsanlar doğal kaynakları kullanarak ekonomik faaliyetler yaparlar ve ihtiyaçlarını gidererek hayatlarını devam ettirirler. Fakat doğada bulunan ve ekonomik kaynaklarımız olan topraklar, ormanlar, sular ve madenler tükenmez değildir. Bilinçsizce kullanılması ve tüketilmesi zarar görmelerine hatta tükenmelerine neden olabilir. Canlı hayatı için gerekli su kaynaklarının hatalı kullanımı, gıda ürünlerinin israfı, ormanların tahrip edilmesi, madenlere dayalı ürünlerin bilinçsizce kullanılması bu kaynakların azalmasına veya bitmesine neden olur.

Canlılar için hayat kaynağı olan su kaynakları içme suyu, sulama ve elektrik elde edilme amacıyla kullanılır. Akarsuların, göllerin ve denizlerin atıklarla, çöplerle kirlenmesi ve kullanılmaz hâle gelmesi, su kirliliğine neden olur. Suda yaşayan canlılara zarar verir. İçme ve sulama suyu yetersiz kalabilir. Çevre kirliliği, orman yangınları ve ormanlara zarar verilmesi, erozyon ve toprakların bilinçsiz kullanımı gibi nedenlerle de doğal kaynaklarımız zarar görür.

Isınmada ve enerji üretmek amacıyla kullandığımız enerji kaynaklarımızı da bilinçli şekilde kullanmalıyız. Enerji kaynaklarımız;

Yenilenemeyen (Tükenebilen) Enerji Kaynakları;

- 1. Taş kömürü:** Üretimi yeterli olmadığından ithal edilen madendir. Yüksek ısı elde edilen demir-çelik sanayisi ile termik santral ile elektrik üretilen madendir. Zonguldak ve çevresinden çıkarılır.
- 2. Linyit:** Isı ve elektrik elde etmede kullanılır. Ülkemizde birçok yerde vardır. Manisa, Kütahya, Kahramanmaraş çevresi önemli linyit madeni çıkarılan yerlerdir.
- 3. Petrol:** Petrol Batman, Siirt, Adıyaman ve Diyarbakır'da çıkarılmaktadır. Ham petrol Batman, Orta Anadolu (Kırıkkale), Aliağa (İzmir), İpraş (İzmit), Ataş (Mersin) rafinerilerinde işlenmektedir. Ham petrol işlenerek benzin, motorin, gaz yağı gibi yakıtlar elde edilir. Petrol üretimi ihtiyacımızı karşılamadığından ithal edilir.
- 4. Doğal gaz:** Ülkemiz ihtiyacının çok az bir kısmını üretebilmektedir. Bina ısınması, elektrik üretimi gibi değişik sektörlerde kullanılmaktadır. Ülkemizde Tekirdağ, Edirne, Mardin, Düzce gibi illerimizde azda olsa doğal gaz çıkarılmaktadır.

Yenilenebilir (Tükenmeyen) Enerji Kaynakları:

- 1. Güneş enerjisi:** Güneş panelleri sayesinde güneş enerjisinden elektrik üretimi ve sıcak su ihtiyacı elde edilir. Kayseri, Ankara, Balıkesir, Konya, Nevşehir, Van ve Sivas gibi şehirlerimizde kurulan güneş enerjisi panelleri tesisleri sayesinde güneş enerjisinden yararlanılmaktadır.
- 2. Rüzgâr enerjisi:** Rüzgârların sürekli ve etkili olduğu alanlarda kurulan rüzgâr santralleri sayesinde elde edilir. İzmir, İstanbul, Afyon, Balıkesir ve Çanakkale rüzgâr santrallerinin olduğu şehirlerdendir.
- 3. Hidroelektrik enerji:** Akarsular üzerinde yapılan barajlar sayesinde su gücünden elektrik elde edilmesidir. Akarsu kaynakları bakımından zengin olup ülkemizin doğusundaki Atatürk Barajı, Keban Barajı, Karakaya Barajı, Ankara Kırşehir arasındaki Hirfanlı Barajı, Samsundaki Altınkaya Barajı, Adana'daki Seyhan Barajı elektrik üretimi yapılan önemli barajlarımızdandır.
- 4. Jeotermal enerji:** Yer altındaki sıcak suyun yeryüzüne çıktığı yerlerde sıcak su ve su buharı gücünden elektrik enerjisi elde edilmesi amacıyla kurulan jeotermal enerji santralleridir. Denizli ve Aydın'da jeotermal enerji santralleri vardır.

Bilinçli bireyler ve tüketiciler olarak kaynaklarımızı korumalı, doğru şekilde kullanmalı ve sonraki nesillere ulaştırılmasını sağlamalıyız. Enerji kaynaklarını bilinçli şekilde tüketirken, tükenmeyen yenilenebilir olan ener-

ji kaynaklarının çevreye ve doğaya zararsız olması ve kullanımıyla tükenmemesinden dolayı tercih etmeliyiz. Enerji tüketiminde israfa dikkat ederek enerji kaynaklarımızı gelecek nesillere ulaştırmalıyız.

3. Konu: BİLİNÇLİ YATIRIM

DÜŞÜNELİM – CEVAPLAYALIM

Sizce yaşadığınız yerde hangi ekonomik yatırımlar yapılmalıdır. Neden?

Bir yerde ekonomik faaliyetlerin ve yatırımların yapılabilmesi oranın iklimi, yeryüzü şekilleri, ulaşım imkânları, turizm, maden ve orman varlıkları gibi coğrafi özellikleri ile belirlenir. Bu özelliklere uygun ekonomik faaliyetler ve yatırımlar yapılır.

Yağış ve sıcaklık bakımından uygun şartlarına bağlı olarak Rize’de çay yetiştirilebilirken Konya’da buğday, Mersin’de muz yetiştirilebilmektedir. Yeryüzü şekilleri bakımında yükselti ve engebe fazla olduğundan Erzurum ve Kars çevresinde hayvancılık ve hayvancılık ürünlerine ait yatırımlar gelişmiştir. Ülkemizin iç kesimlerinde yazların kurak kışların soğuk olmasından dolayı ve ovalar ile engebeli alanların olmasından dolayı buğday ve şeker pancarı üretimine bağlı olarak un, şeker, makarna gibi gıda ürünleri yatırımları yapılmıştır.

Tarihî ve doğal güzelliklerin olduğu Şanlıurfa, Gaziantep, Bolu, Antalya, Muğla gibi şehirlerde gelişen turizme bağlı olarak konaklama hizmetlerine yönelik yatırımlar gelişmiştir.

Zonguldak, Kütahya, Sivas ve Manisa ve Afyon gibi şehirlerdeki madenlerden dolayı maden işletmelerine yönelik yatırımlar gelişmiştir.

Ormanların yoğun olduğu yerlerde ise mobilya ve kâğıt üretimi için gerekli yatırımlara uygundur.

Bir yerdeki coğrafi şartlarda dikkate alınarak yatırım yapılabilmesi için olması gereken şartlar vardır. Bunlar;

1. Ham madde işlenmemiş veya yarı işlenmiş ürünlere denir. Bir yerde yatırım yapılabilmesi için o yerdeki hammaddenin özelliklerine uygun yatırımlar yapılabilir. Buğdaydan un, sütten peynir, linyit madeninden elektrik, şeker pancarından şeker üretilebilmesi hammaddelerin varlığına bağlı olarak gelişir.

2. Sermaye bir yerde yatırım faaliyetinin yapılması ve ham maddelerin sağlanması, işlenebilmesi ve dağıtım aşamaları amacıyla kurulacak olan fabrika, atölye, santral gibi tesisler ile iş gücü giderlerinin karşılanması için gerekli paradır.

3. Ulaşım imkânlarının gelişmiş ve hızlı olması ham maddeye ulaşmayı ve üretilen ürünlerin tüketicilere ulaşmasını kolaylaştıracağından yatırımlar için gereklidir.

4. Nitelikli iş gücü üretimde ihtiyaç olan ve en fazla verimi elde edecek olan insan gücü sağlanmalıdır.

5. Teknoloji ve makineler üretim için gerekli araç gereçler ve makinelerdir. Petrolü yer altından çıkarmak için gerekli tesisi kurabilecek teknoloji, makine ve malzemeler, orman ürünlerini işleyerek mobilya üretecek makineler, şeker pancarını işleyerek şekeri üretecek teknoloji ve makineler örnektir.

6. Enerji kaynağı üretim tesislerinde makinelerin çalıştırılması için gereklidir. Üretim için gerekli olan elektrik ve ısı enerjisi gibi önemli enerji kaynakları sağlanmalıdır.

7. Pazar yatırımı yapılan ve üretilen ürünlerin veya hizmetin belli bir yerdeki insanların ihtiyacı ve talebi olduğu yerlerdir. Ürünlerin ve hizmetin bu alanlara pazarlanması ve satılması gerekmektedir.

Çalışma Kâğıdı

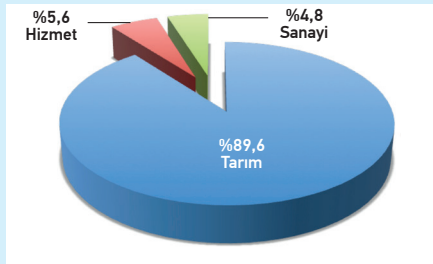
ÜLKEMİZDE ÜRETİM

A) Aşağıdaki soruları cevaplayalım.

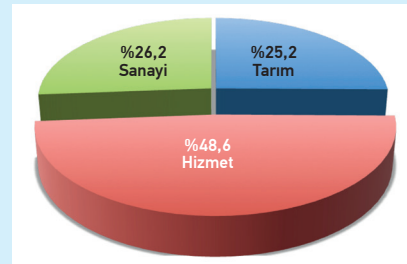
1. Sizin yaşadığınız yerdeki ekonomik kaynaklar ve buna bağlı gelişen ekonomik faaliyetler nelerdir?

.....

.....

1927 YILI NÜFUSUN EKONOMİK FAALİYET KOLLARINA DAĞILIMI GRAFİĞİ

2018 YILI NÜFUSUN EKONOMİK FAALİYET KOLLARINA DAĞILIMI GRAFİĞİ

2. Yukardaki grafiklere göre ülkemizin kaynaklarının kullanımını değerlendiriniz. 1927-2018 yılları arasındaki değişim ülkemizin gelişmişlik düzeyini nasıl etkilemiştir? Açıklayınız.

.....

.....

3. Yaşadığı yer ve çevresinin ekonomik faaliyetlerini anlatan Yusuf; ekonomik faaliyetler bakımından yoğun ve çeşitliliğin görüldüğünü, yağışın bol ve her mevsime yayıldığından bu şartlarda yetişen fındık ve çay yetiştirildiğini, gür ormanlar olduğundan mobilya ve kâğıt üretiminin geliştiğini, taş kömürü madeninin çıkarıldığını ve gezilip görülecek birçok doğal güzelliklere sahip olması ile ekonomik faaliyetler gelişmiş ve ülke ekonomisine katkı sağladığını anlatmaktadır.

Yusuf anlatımında aşağıdaki ekonomik kaynaklarımızdan hangisine değinmemiştir?

- A) Toprak kaynakları B) Su kaynakları C) Turizm kaynakları D) Maden kaynakları

B) Aşağıdaki cümleler doğru ise “D” yanlış ise “Y” ile verilen kutucukları işaretleyelim. Yanlış olan ifadenin doğrusunu altına yazalım.

1. Eğitim, sağlık ve güvenlik ekonomik kaynaklarımızdandır.	D	Y
2. Tarım ve hayvancılık kaynakları sanayinin gelişmesi için gereklidir.	D	Y
3. Ülkemizin kaynaklarının çeşitli ve fazla miktarda olması tüketimi de arttırmıştır.	D	Y

C) Boşluklara aşağıda verilen uygun kavramları yazalım.

- üretim • ekonomik kaynak • sanayi • ham madde

1. Topraklarımız, sularımız ve madenlerimizedenir.
2. Ülkemizin gıda, giyim ve mobilya sanayisi için gerekli ürünleredenir.
3. Ekonomik kaynaklar sayesinde elde edilen ürünlerin işlenmesine ve yeni ürünler üretilmesinedenir.

Çalışma Kâğıdı

KAYNAKLARI DOĞRU KULLANIM

A) Aşağıdaki soruları cevaplayalım.

1. Günlük hayatta kullandığımız kaynakların yanlış ve bilinçsizce tüketilmesinin olumsuz sonuçları nelerdir?

.....

.....

2. Enerji kaynaklarımızın özellikleri ve bunları kullanırken dikkat etmemiz gerekenler nelerdir?

.....

.....

3. Yenilenebilir enerji kaynakları günlük hayatta kullandığımız doğaya zarar vermeyen kullandıkça yenilenen ve öncelikle kullanmamız gereken enerji kaynaklarıdır. Aşağıdakilerden hangisi açıklamaya uygun enerji kaynağıdır?

A) Hidroelektrik

B) LPG

C) Linyit

D) Doğal gaz

B) Aşağıdaki cümleler doğru ise “D” yanlış ise “Y” ile verilen kutucukları işaretleyelim. Yanlış olan ifadenin doğrusunu altına yazalım.

1. İnsanların ihtiyacı olan yeryüzündeki tüm doğal kaynaklar tükenmez ve bitmezdir. D Y

.....

2. Güneş, rüzgâr ve akarsulardan elde edilen enerji zamanla tükenmeyen enerjidir. D Y

.....

3. Yenilenebilir enerji kaynakları çevreye ve doğaya zararlıdır. D Y

.....

C) Boşluklara aşağıda verilen uygun kavramları yazalım.

- hidroelektrik enerji • enerji kaynakları • tükenebilir enerji • tükenmeyen enerji

1. Linyit, petrol, doğal gaz, gibi enerji kaynaklarına.....denir.

2. Isınma, elektrik elde etme ve araçları hareket ettirme amacıyla kullandığımız ürünlere denir.

3. Çevreye zarar vermeyen, kaynağı güneş, su ve rüzgâr olan, kullanımının tercih edilmesi gereken enerjiyedenir.

Çalışma Kâğıdı

BİLİNÇLİ YATIRIM

A) Aşağıdaki soruları cevaplayalım.

1.

Yukarıdaki Türkiye haritasına göre Türkiye'nin coğrafi özelliklerini dikkate alarak hangi yatırım ve pazarlama projeleri yapılması uygundur?

.....

.....

2. Yaşadığınız yerdeki yatırımlar nelerdir ve hangi coğrafi şartlara uygundur?

.....

.....

3. Şule Hanım kadın girişimci olarak yaşadığı yerde imkân olan sermayesi ile yatırım yapmayı düşünerek şartların hangi yatırımı yapmaya uygun olduğunu planlamaya başladı. Ulaşım yönünden ana yollar üzerinde, Anadolu'nun iç kısmındaki bir şehirde yaşadığını ve ulaşım ile ilgili herhangi bir sorunla karşılaşmayacağını, iş yeri açacağı yerde iş gücünün fazla olduğunu, teknoloji imkânların ve düşündüğü üretimi yapabilecek makinelerin bulunduğunu, tespit etti.

Buna göre Şule hanımın aşağıdaki alanlardan hangisini tercih etmesi doğru olur?

A) Turizm faaliyeti

B) Balıkçılık

C) Tekstil ürünleri

D) Orman ürünleri

B) Aşağıdaki cümleler doğru ise “D” yanlış ise “Y” ile verilen kutucukları işaretleyelim. Yanlış olan ifadenin doğrusunu altına yazalım.

1. Sıcaklık, yağış ve yer şekilleri şartlarının maden yatırımlarının yapılabilmesi için uygun olması gereklidir. D Y
.....
2. Ordu’da fındık yetiştirilebilirken Adana’da pamuk yetiştirilebilmenin sebebi iklim şartlarıdır. D Y
.....
3. Yaşadığı yer ve çevresinde yatırım yapmak isteyen kişi için sermayesinin olması yeterlidir. D Y
.....

C) Boşluklara aşağıda verilen uygun kavramları yazalım.

- iklim özellikleri
- coğrafi özellik
- pazar
- iş gücü

1. Yatırımlarla elde edilen ürünlere talebin olduğu alanlaradenir.
2. Ekonomik faaliyetleri ve yatırımları etkileyen sıcaklık, yağış, yer şekilleri ve ulaşım gibi şartlara.....denir.
3. Coğrafi şartların uygun olduğu yerlerde üretimi faaliyetlerini sürdürenlere.....denir.

Ek-4

Araştırıyorum Öğreniyorum

Yaşadığınız yer ve çevresinin coğrafi özelliklerini araştırarak herhangi bir konuda yatırım ve pazarlama projesi hazırlayınız.

ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM

4. VERGİLERLE BÜYÜYORUZ

5. BAŞARILİYİM, BAŞARACAĞIZ

6. HAYALİMDEKİ MESLEK

VERGİLERLE BÜYÜYORUZ BAŞARILİYİM, BAŞARACAĞIZ HAYALİMDEKİ MESLEK		
Ders	Sosyal Bilgiler	
Sınıf	6	
Öğrenme Alanı	ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM	
Konu	4. VERGİLERLE BÜYÜYORUZ 5. BAŞARILİYİM, BAŞARACAĞIZ 6. HAYALİMDEKİ MESLEK	
Kazanımlar	SB.6.5.4. Vatandaşlık sorumluluğu ve ülke ekonomisine katkısı açısından vergi vermenin gereğini ve önemini savunur. SB.6.5.5. Nitelikli insan gücünün Türkiye ekonomisinin gelişimindeki yerini ve önemini analiz eder. SB.6.5.6. İlgi duyduğu mesleklerin gerektirdiği kişilik özelliklerini, becerileri ve eğitim sürecini araştırır.	

YÖNERGE

1. Konuları Eba Tv üzerinden öğrencilere izletebilirsiniz.
2. Konu özetleri bölümünün başlangıcındaki “DÜŞÜNELİM–CEVAPLAYALIM” sorusu ile öğrencilerin konu ile ilgili düşüncelerini alıp daha sonra konu özetini kısaca açıklayabilirsiniz.
3. Konu sırasına göre Ek-1, Ek-2 ve Ek-3’te verilen çalışma kâğıtlarındaki etkinlikler çoğaltılarak öğrencilere dağıtılır ve öğrencilerin soruları cevaplamaları istenir. Öğrencilerin cevapları sınıfça değerlendirilir.
4. Ek-4’te verilen araştırma konusu öğrencilere yazdırılarak gelecek derse kadar araştırma yapmaları istenir.

KONU ÖZETİ

4. Konu: VERGİLERLE BÜYÜYORUZ

DÜŞÜNELİM – CEVAPLAYALIM

Sizce devletin okul, hastane ve yol yapımı gibi hizmetlerin giderleri nasıl sağlanmaktadır?

Vergi belirli bir işte çalışan, iş yeri açan ve geliri olan her vatandaşın gelirinine göre belli bir miktarını Anayasa'da da belirtildiği üzere devlete ödemesine denir. Toplanan vergi gelirleri eğitim, sağlık, güvenlik, ulaşım gibi toplumun ihtiyacı olan hizmetlerin aksamadan devamı için yapılan harcamalar ve ödemelere kullanılır. Devlet tarafından yapılan, bizlerin ve toplumun ihtiyaçlarının karşılandığı yatırımlar nedeniyle vergi vermek önemlidir.

Vergi vermek devlete karşı olan ve yasalarla belirlenmiş görev ve sorumluluklarımızdır. Alışverişlerimizde bilinçli tüketici olarak aldığımız fiş veya fatura sayesinde de ödediğimiz meblağ içerisindeki devlete ödenmesi gereken verginin ulaştırılmasını sağlarız.

5. Konu: BAŞARILİYİM, BAŞARACAĞIZ

DÜŞÜNELİM – CEVAPLAYALIM

Öğrenci olarak başarılı olmak için neler yapmalıyız?

Nitelikli insan gücü ülkelerin ekonomik olarak gelişmesi için en önemli unsurdur. Ülkemiz insan kaynakları miktarı olarak yeterlidir. Fakat bu insan gücünün ekonomide etkin ve üretken olması ancak nitelikli insan gücü sayesinde gerçekleşebilir. Nitelikli insan gücüne ulaşmakta eğitim sayesinde olur. Nitelikli insan gücünün özellikleri şunlardır:

1. Çalışkandırılar.
2. Sabırlıdırılar.
3. İşlerini en iyi ve doğru şekilde severek yaparlar.
4. Üretimde verimliliği ilke edinirler.
5. Bilimsel ve Teknolojik gelişmeleri takip ederler.
6. Yeni fikirler ve projeler geliştirirler.

Örnek olarak makine mühendisinin farklı amaçlarla sağlam, teknolojiye uygun, verimli yeni fikir ve buluşlarla yeni ürünlerin üretimini yapar. Üretim ve ihracatı arttırarak maddi gelir sağlar. Ülkemizin ekonomisine ve kalkınmasına faydalı olur.

6. Konu: HAYALİMDEKİ MESLEK

DÜŞÜNELİM – CEVAPLAYALIM

Sizin ilginç ve ilgi çekici olduğunuzu düşündüğünüz meslek hangisi, neden?

Meslek insanların gelir elde etmek, geçimini sağlamak ve hayatını devam ettirmek için üretmek veya hizmet ederek ekonomik faaliyette çalışmasıdır. İnsanlar yaptıkları meslekle kendisinin ve ailesinin geçimini sağlarken ülke ekonomisine de maddi gelir sağlarlar.

Meslek seçimimizi yaparken ilgi duyduğumuz mesleklerin gerektirdiği kişilik özelliklerinin neler olduğunu, kendimize uygun olup olmadığını, gerektirdiği becerileri ve eğitim süreçleri ile iş ortamlarını araştırmalı ve bilmeliyiz. Kişilik özelliklerimize uygun olmayan, severek yapmayacağımız bir meslek hayatı mutlu olmamızı, verimli ve başarılı olmamızı engelleyecektir. Ayrıca ilgi ve yeteneklerimizi tanımalı ve seçeceğimiz mesleğe karar vermeliyiz. Fedakarlık, sabırlı olmak, özgüven, sosyal olmak öğretmenlik ve doktorluk için gerekli kişilik özelliklerinden bazılarıdır.

Çalışma Kâğıdı

VERGİLERLE BÜYÜYORUZ

A) Aşağıdaki soruları cevaplayalım.

1. Sorumlu bir vatandaş olarak vergilerin devlete ulaşması için nelere dikkat etmeliyiz?

.....

.....

2. Vergi vermenin ülkemiz ekonomisinin gelişimi yönünden gerekleri ve önemi nelerdir?

.....

.....

3. Vergilerle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi hatalıdır?

- A) Ödediğimiz vergiler bize okul, hastane ve yol gibi hizmetlerle geri döner.
 B) Herkes aynı oranda vergi ödemelidir.
 C) Vergi ödemek Anayasa'da ifade edilmiştir.
 D) Vergi vermek gönüllülüğe bağlıdır.

B) Aşağıdaki cümleler doğru ise "D" yanlış ise "Y" ile verilen kutucukları işaretleyelim. Yanlış olan ifadenin doğrusunu altına yazalım.

1. Alışverişlerimizden sonra fiş almamız isteğimize bağlıdır. D Y

.....

2. Çalışanların veya geliri olanların vergi vermeleri gerektiği anayasada belirtilmiştir. D Y

.....

3. Ödediğimiz vergiler devletin yaptığı çeşitli hizmetlerde kullanılmaktadır. D Y

.....

C) Boşluklara aşağıda verilen uygun kavramları yazalım.

- vergi • fiş • gelir • ödeme

1. Alışveriş sonrasında harcama miktarını gösteren belgeyedenir.

2. Çalışanların kazanç miktarınadenir.

3. Maddi kazançları olan vatandaşların devlete belli miktarını vermelerine.....denir.

Çalışma Kâğıdı

BAŞARILIYIM, BAŞARACAĞIZ

A) Aşağıdaki soruları cevaplayalım.

1. Nitelikli insan gücü özelliğine sahip bireyler olabilmemiz için neler yapmalıyız?

.....

2. Nitelikli insan gücünün ülke ekonomisinin gelişimine faydaları nelerdir?

.....

3. Kemal Bey, araba tamiri ve bakımında çalışan, işini severek yapan biridir. Kendi iş yerini açmıştır. Yanında işçiler de çalışmaktadır. İşi ile ilgili kurslara, eğitimlere katılmış, merakı, ilgisi ve çok çalışması ile bir çok arabanın tamirini öğrenmiştir. İnsanların güvenliği ve sağlığı için çok önemli bir işi yaptığının bilincinde olduğunu söyleyen Kemal Bey mesleğini daha da geliştireceğini belirtmiştir. Hatta çeşitli araba yapımında kullanılacak parçaların üretilmesi için çalışmalarının ve projelerinin olduğunu belirtmektedir.

Aşağıdakilerden hangisi anlatılanlara göre nitelikli insan gücünün ülkemiz ekonomisine katkılarından biri değildir?

- A) İnsanlara iş imkânı sağlanması B) Ülkemizdeki sektörlerde teknolojik gelişmeler olması
 C) Ön yargılı şekilde çalışmalar yapılması D) İnsanların temel ihtiyaçlarını karşılaması

B) Aşağıdaki cümleler doğru ise "D" yanlış ise "Y" ile verilen kutucukları işaretleyelim. Yanlış olan ifadenin doğrusunu altına yazalım.

1. Nitelikli insan gücü üretimde her zaman klasik yöntemlerle üretim yapar . D Y

.....

2. Nitelikli insan gücü mesleğinin eğitimini alarak, mesleğini en iyi şekilde ve başarılı olarak yapan kişilerdir. D Y

.....

3. Nitelikli insan gücü ülke ekonomisine tüketimin artmasını sağlayarak katkı yaparlar. D Y

.....

C) Boşluklara aşağıda verilen uygun kavramları yazalım.

- nitelikli insan gücü
- üretim
- kazanç
- girişimci

1. İnsanların verimli ve başarılı şekilde yeni ürün elde edilmesine.....denir.

2. İşini severek ve başarılı şekilde yapan çalışkan kişileredenir.

3. Yeni fikir ve projelerle yeni iş alanları açan kişilere.....denir.

Ek-3

Çalışma Kâğıdı

HAYALİMDEKİ MESLEK

A) Aşağıdaki soruları cevaplayalım.

1. Mesleğimizi seçerken nelere dikkat etmeliyiz?

.....

.....

2. Kişilik özellikleriniz ve becerilerinize uygun olan mesleği seçmenizin nedenleri nelerdir?

.....

.....

3. Zeynep, gelecekte iş hayatında mutlu ve başarılı olabilmek, severek işini yapabilmek için ilgi duyduğu mesleğin gerektirdiği kişilik özellikleri, becerileri ve eğitim sürecini araştırırken bazı bilgilere ulaşmıştır. Bunlar; üniversitede lisans eğitimi, yabancı dil eğitimi ve bilgisi gerektirmektedir. Ayrıca problemleri analiz etmek ve çözüm bulabilmek, kendini sürekli geliştirmek, doğru karar alabilmek, sorumluluk sahibi, sabırlı, planlama yapıp projeler geliştirmek, liderlik ve yönetim becerilerine sahip, teknolojik yenilikleri takip edecek ve iletişim becerilerinin olmasıdır.

Yaptığı araştırmaya göre Zeynep aşağıdakilerden hangi mesleği yapmayı düşünmektedir?

A) Doktorluk

B) Mühendislik

C) Öğretmenlik

D) Avukatlık

B) Aşağıdaki cümleler doğru ise “D” yanlış ise “Y” ile verilen kutucukları işaretleyelim. Yanlış olan ifadenin doğrusunu altına yazalım.

1. Meslek insanların hayatlarını devam ettirmek ve maddi kazanç elde etmek için yaptıkları faaliyettir.

D Y

.....

2. Meslek seçiminde maddi getirisinin yüksek olmasını tercih etmeliyiz.

D Y

.....

3. İlgi duyduğumuz mesleğin kişilik özelliklerimize uygun olup olmadığını araştırmalıyız,

D Y

.....

C) Boşluklara aşağıda verilen uygun kavramları yazalım.

• iletişim • ilgi • yetenek • meslek

1. İnsanın maddi kazanç için yaptığı ve belli bir alandaki faaliyetine.....denir.

2. Belli bir alandaki bilgiyi başarıyla öğrenmeye, bir işi yapabilmeye.....denir.

3. Bir kişinin belli bir alan veya meslek ile uğraşmayı tercih etmesine.....denir.

Araştırıyorum Öğreniyorum

İlgi duyduğunuz mesleklerin gerektirdiği kişilik özelliklerini, becerileri ve eğitim sürecini araştırınız.

ETKİN VATANDAŞLIK

1. DEMOKRASİ YOLCULUĞU
2. YÖNETİM ŞEKLİMİZ
3. SÖZ HAKKI BİZDE

DEMOKRASİ YOLCULUĞU YÖNETİM ŞEKLİMİZ SÖZ HAKKI BİZDE		
Ders	Sosyal Bilgiler	 Süre 40+40+40 dk.
Sınıf	6	
Öğrenme Alanı	ETKİN VATANDAŞLIK	
Konu	1. DEMOKRASİ YOLCULUĞU 2. YÖNETİM ŞEKLİMİZ 3. SÖZ HAKKI BİZDE	
Kazanımlar	SB.6.6.1. Demokrasinin temel ilkeleri açısından farklı yönetim biçimlerini karşılaştırır. SB.6.6.2. Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nde yasama, yürütme ve yargı güçleri arasındaki ilişkiyi açıklar. Kuvvetler ayrılığı ilkesi ile yasama, yürütme ve yargı güçlerinin her birinin kendine has yetki ve sorumluluklarının olduğu üzerinde durulur. SB.6.6.3. Yönetimin karar alma sürecini etkileyen unsurları analiz eder. Konu siyasi partiler, sivil toplum kuruluşları, medya ve bireyler (kamuoyu) kapsamında ele alınır.	

YÖNERGE

1. Konuları Eba Tv üzerinden öğrencilere izletebilirsiniz.
2. Konu özetleri bölümünün başlangıcındaki “DÜŞÜNELİM-CEVAPLAYALIM” sorusu ile öğrencilerin konu ile ilgili düşüncelerini alıp daha sonra konu özetini kısaca açıklayabilirsiniz.
3. Konu sırasına göre Ek-1, Ek-2 ve Ek-3'te verilen çalışma kağıtlarındaki etkinlikler çoğaltılarak öğrencilere dağıtılır ve öğrencilerin soruları cevaplamaları istenir. Öğrencilerin cevapları sınıfça değerlendirilir.
4. Ek-4'te verilen araştırma konusu öğrencilere yazdırılarak gelecek derse kadar araştırma yapmaları istenir.

KONU ÖZETİ**1. Konu: DEMOKRASİ YOLCULUĞU****DÜŞÜNELİM – CEVAPLAYALIM****Sınıfınızda ve evinizde kararlar alınırken sizlerde fikir ve görüşlerinizin alınmasının önemi nedir?**

Demokrasi yönetim hakkının halka ait olması, halkın yönetimde söz sahibi ve seçme, seçilme hakkına sahip olmasıdır. Demokrasi anlayışı cumhuriyet yönetimlerinde vardır.

Demokrasinin temel ilkeleri:

- 1. Millî Egemenlik** yönetimin ve hâkimiyetin kişilerde veya belli bir zümreye değil millete ait olmasıdır.
- 2. Seçme ve Seçilme Hakkı** ülkeyi yöneteceklerin seçimlerle belirlendiği ve yasalara uygun olarak vatandaşların oy kullanarak seçme hakkını, devleti yönetmeye talip olarak siyasi parti içerisinde seçilme haklarını kullandıkları ilkelerdir.
- 3. Hukukun Üstünlüğü** vatandaşların sorunlarını bağımsız mahkemeler aracılığı ile çözmeleridir.
- 4. Eşitlik** tüm vatandaşların herhangi bir ayırım olmadan kanunlara göre aynı haklara sahip olduğu, hiçbir kimseye ayrıcalık tanınmayan anlayıştır.
- 5. Özgürlük** insanların yasalara uygun olmak şartıyla, başkalarına zarar vermeden istediğini düşünebilmesi, düşüncelerini ifade edebilmesi ve inançlarını yaşayabilmesidir.
- 6. İnsan Hakları** tüm insanların cinsiyet, din, dil, ırk, düşünce, inanç gibi ayırım olmadan, insan olduğundan dolayı eşit, özgür ve yaşaması için gerekli temel haklara sahip olmasıdır.

Tarih boyunca ve günümüzde yaşanan farklı yönetim biçimleri:

- 1. Monarşi:** Egemenliğin tek bir kişinin elinde olduğu, kral, sultan, padişah veya imparator gibi adlandırılan kişilerin yönettiği, ömür boyu yönetimde kaldıkları ve babadan oğula yönetme yetkisinin geçtiği yönetim şeklidir. Yasama, yürütme ve yargı yetkileri sadece yöneticiye aittir. Yöneticiler verdikleri kararlardan dolayı eleştirilemez, suçlanamaz ve yargılanamazlar.
- 2. Oligarşi:** Egemenliğin belli bir zümre veya grubun elinde olduğu din adamları, soylular sınıfından olanlar ve toprak sahiplerinden oluştuğu yönetim şeklidir. Yöneticilerin bu grup içerisinde seçildiği ve halkın yönetimde söz hakkının olmadığı yönetim şeklidir.
- 3. Teokrasi:** Yönetim kurallarının din kurallarına göre belirlendiği ve din adamlarının yönetici olduğu yönetim şeklidir. Yönetici tanrıya karşı sorumludur. Halkın yönetimde söz hakkı yoktur.
- 4. Cumhuriyet:** Egemenliğin millete ait olduğu, eşitlik, özgürlük ve demokrasi ilkelerinin benimsendiği yönetim şeklidir. Yöneticileri halk seçimle seçtiği gibi yönetimde aday olup yönetimde görev alabilirler. Seçimlerle yöneticiler halk tarafından değiştirilebilir. Yöneticilerin uygulamaları yasal yollara uygun şekilde eleştirilebilir ve düzeltilmesi istenebilir. İnsanların hakları yasalarla koruma altına alınmıştır.

2. Konu: YÖNETİM ŞEKLİMİZ**DÜŞÜNELİM – CEVAPLAYALIM****Sizce ülke yönetimiyle ilgili kararların alınması nasıl olmalıdır?**

Ülkemizin yönetimi demokrasi anlayışına bağlı olan cumhuriyettir. Bunun için “kuvvetler ayrılığı” adı verilen yasama, yürütme ve yargı güçlerinin birbirinden ayrıldığı devlet yönetimidir. Anayasa ve yasalar ile düzenlenmiş görev dağılımı ve yetkili organlar şunlardır;

Yasama TBMM tarafından yasaların çıkarılması, kanun yapmak veya kanunları değiştirmek, savaşa ve af ilanlarına karar vermek, para basılmasına karar vermek.

Yürütme Cumhurbaşkanı kanunları uygular, devletin ve hükümetin başıdır, yurt içinde ve yurt dışında devleti temsil eder. Uluslararası anlaşmaları onaylar ve yayınlar, bakanları atar. Ülkenin yasalara ve kanunlara uygun olarak yönetilmesini sağlar.

Yargı bağımsız mahkemeler sayesinde vatandaşlarla vatandaşlar arasındaki ve vatandaşlarla devlet arasındaki hukuki anlaşmazlıklar çözülür.

3. Konu: SÖZ HAKKI BİZDE**DÜŞÜNELİM – CEVAPLAYALIM****Okulunuzda ve evde hangi konularda karar alma süreçlerine katılıyorsunuz?**

Ülkemiz demokrasi anlayışı ile yönetildiğinden ülke yönetimine katılmamız ve karar alma sürecinde söz sahibi olmamız anayasa ile güvence altına alınmış yasal haktır.

Halkın yönetimin karar alma sürecine katılması ve yönetimde etkili olması siyasi partiler, sivil toplum kuruluşları kurarak, medya aracılığıyla ve bireysel olarak kamuoyu oluşturması ile sağlanır.

Siyasi Partiler kanunlara uygun şekilde vatandaşlarca kurulabilir ve vatandaşlar siyasi partilere üye olup çalışmalarına katılabilirler. Vatandaşlar seçimlerde seçme hakkını kullanarak oy kullanıp siyasi partileri destekleyebilirler.

Sivil Toplum Kuruluşları çeşitli konularda insanları bilgilendirmek, bilinçlendirmek ve kamuoyu oluşturmak amacıyla gönüllülük esasına dayalı olarak görev yapan vatandaşlar tarafından kurulmuş kuruluşlardır. Eğitimle ilgili faaliyet gösteren AÇEV (Anne Çocuk Eğitim Vakfı) ve Darüşşafaka Cemiyeti, sağlıklı bir çevre için çalışan TEMA Vakfı (Türkiye Erozyonla Mücadele ve Eğitim Vakfı) gibi sivil toplum kuruluşlarıdır.

Medya televizyon, radyo, gazete, dergi ve genel ağdan oluşan, yazılı ve sözlü olan kitle iletişim araçlarıdır. Medya sayesinde toplumun bilgilendirilmesi ve yönlendirilmesi sağlanarak kamuoyu oluşturulur.

Bireyler (Kamuoyu) bir sorun, konu veya taleple ilgili vatandaşlarda oluşan ortak düşünceye denir. Vatandaşlar kamuoyu oluşturarak birlikte hareket ederler ve kanunlara uygun şekilde yönetimin kararlarında etkili olurlar. Örneğin yaşadıkları yerdeki bir sorunla ilgili vatandaşlar kamuoyu oluşturarak yetkililere taleplerini iletebilir ve çözümünü isteyebilirler.

Çalışma Kâğıdı

DEMOKRASI YOLCULUĞU

A) Aşağıdaki soruları cevaplayalım.

1. Demokrasinin temel ilkeleri nasıl bir yönetim şeklinin yaşanmasını sağlar?

.....

.....

2. Demokrasi yönetimini diğer yönetimlerden ayıran özellikler nelerdir?

.....

.....

3. Yönetimde söz sahibi olan kişilerin soylular, din adamları veya padişahın olduğu, alınan kararların tartışılmadığı ve eleştirilemediği, ülkeyi yönetme hakkının babadan oğula geçebildiği, yasa yapma, yargılama hakkının yöneticiye ait olduğu yönetim şekilleridir.

Yukarıdaki paragrafta özellikleri anlatılan yönetim şekillerinden hangisine değinilmemiştir?

- A) Teokrazi B) Monarşi C) Oligarşi D) Cumhuriyet

B) Aşağıdaki cümleler doğru ise "D" yanlış ise "Y" ile verilen kutucukları işaretleyelim. Yanlış olan ifadenin doğrusunu altına yazalım.

1. Demokrasi cumhuriyet yönetime ait ilkeler içeren yönetim anlayışıdır. D Y

2. Demokrasi ile yönetilen ülkelerde egemenlik belirli bir zümreye aittir. D Y

3. Teokrazi yöneticilerinin din adamlarının olduğu, yönetimin dini kurallara bağlı olduğu yönetim şeklidir. D Y

C) Boşluklara aşağıda verilen uygun kavramları yazalım.

- teokrazi • demokrasi • monarşi • eşitlik

1. Egemenliğin halka ait olduğu, seçme ve seçilme hakkı ile halkın yönetimde yer aldığı yönetim anlayışınadenir.
2. İnsanların din, dil, ırk gibi ayrımı yapılmadan tüm haklara sahip olmasınadenir.
3. Egemenliğin padişah, sultan, kral, şah, gibi adlandırılan kişilerde olan yönetim şeklinedenir.

Çalışma Kâğıdı

YÖNETİM ŞEKLİMİZ

A) Aşağıdaki soruları cevaplayalım.

1. Ülkemizin yönetim anlayışını oluşturan, anayasa ile belirlenmiş güçleri ve görevlerini açıklayınız?

.....

.....

.....

2. Ülkemizin yönetim anlayışında yasama, yürütme ve yargı güçlerinin görevlerinin ayrı olmasının nedenleri nelerdir?

.....

.....

.....

3. Cumhuriyet yönetiminde kanun yapmak, değiştirmek gibi yasama yetkisinin TBMM’de, meclis tarafından çıkarılan kanunları uygulama olan yürütme yetkisinin Cumhurbaşkanında, vatandaşların hukuki anlaşmazlıkların çözüldüğü yargı yetkisinin ise bağımsız mahkemelere ait olduğu ilkeye kuvvetler ayrılığı denir.

Buna göre yönetim anlayışında yasama, yürütme ve yargı organlarının birleştirilmesi hangi sonuca neden olur?

- A) Demokratik kararların alınabilmesine
B) Adaletin hızlı ve doğru şekilde gerçekleşmesine
C) Demokratik devlet ilkelerinden uzaklaşılmasına
D) Millî egemenliğin gerçekleştirilmesine

B) Aşağıdaki cümleler doğru ise “D” yanlış ise “Y” ile verilen kutucukları işaretleyelim. Yanlış olan ifadenin doğrusunu altına yazalım.

1. Ülkemiz yönetim anlayışında yasama ve yürütme yetkisi tek elden yapılmaktadır. D Y
.....
2. Kanun yapmak ve kanunları değiştirmek Bağımsız Mahkemelerin görevidir. D Y
.....
3. Yasama bakanlar tarafından, yürütme TBMM ve Bağımsız Mahkemelerde Cumhurbaşkanı yetkilidir. D Y
.....

C) Boşluklara aşağıda verilen uygun kavramları yazalım.

- kuvvetler ayrılığı • yürütme • yasama • bağımsız mahkemeler

1. Meclis tarafında kanunların değiştirilmesi, kaldırılması veya yeni kanunların çıkarılmasına
.....denir.
2. Yasama, yürütme ve yargı güçlerinin ayrı olmasınadenir.
3. Demokratik devletlerde hukuki konulara bakan ve hiçbir baskı altında kalmadan karar veren birimlere.....denir.

Çalışma Kâğıdı

SÖZ HAKKI BİZDE

A) Aşağıdaki soruları cevaplayalım.

1. Yönetimlerin karar alma sürecinde etkili olmak için neler yapılabilir?

.....

.....

2. Yönetimin karar alma sürecini etkileyen unsurların özellikleri nelerdir?

.....

.....

3. Sosyal Bilgiler dersinde söz alan Hakan, okullarının yapılışını şöyle anlatmıştır: Köyümüzde yaşayan büyüklerimiz köyde ortaokul olmadığından ortaokul öğrencilerinin ilçe merkezine zor şartlarda gitme sorununu çözmek için biraraya gelerek konuştular. Bizlerin de fikirlerimizi almayı unutmadılar. Öğrenci sayısının fazla olduğu, ilçedeki okula ulaşımın zaman aldığı ve yorucu olduğu konusunda aynı düşünceleri paylaştılar. Çözüm olarak köylerine ortaokul yapılması gerektiğine karar verdiler. Dilekçelerini kurallara uygun şekilde yazdılar. Taleplerini iletecek temsilciler seçerek yerel yönetimin yetkilileri ile görüştüler. Bu çalışmalarını sonucunda olumlu cevap alan köyümüz sakinleri kısa süre sonra köylerindeki okullarına kavuşma sevincini yaşadılar.

Hakanların Köyü'ndeki sorunla ilgili çözümde etkili olan ve yönetimin karar alma sürecini etkileyen unsur aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Medya B) Sivil Toplum Kuruluşu C) Kamuoyu D) Yasalar

B) Aşağıdaki cümleler doğru ise "D" yanlış ise "Y" ile verilen kutucukları işaretleyelim. Yanlış olan ifadenin doğrusunu altına yazalım.

1. Sivil toplum kuruluşları devlet kurumlarından bağımsız ve özgür olarak faaliyetlerde bulunur. D Y
.....
2. Yaşadığımız yerdeki bir sorunun çözümü için vatandaşların biraraya gelmesi, ortak düşüncede birleşmeleri ve birlikte hareket etmeleri yasalarla verilmiş bir hak. D Y
.....
3. Siyasi partiler maddi durumu yetersiz kişilere yardım amacıyla kurulmuş sivil toplum kuruluşudur. D Y
.....

C) Boşluklara aşağıda verilen uygun kavramları yazalım.

- siyasi partiler • sivil toplum kuruluşları • medya • kamuoyu

1. Ülke yönetimini etkilemek veya yönetimde görev almak için vatandaşlarca kurulmuş olan kuruluşlara.....denir.
2. Bireylerin bir konudaki ortak fikir ve düşüncesine.....denir.
3. Yönetimlerin karar alma sürecini yazılı ve görsel yollarla etkileyen unsura.....denir.

Araştırıyorum Öğreniyorum

Yönetimlerin karar alma süreçlerini etkileyen unsurlardan Sivil Toplum Kuruluşlarına ve çalışmalarına örnekler bulunuz.

ETKİN VATANDAŞLIK

4. DEMOKRASİ BİZİM İÇİN

5. ANAYASAL GÜVENCEDEYİZ

6. KADINLARIMIZIN BAŞARISI

DEMOKRASİ BİZİM İÇİN ANAYASAL GÜVENCEDEYİZ KADINLARIMIZIN BAŞARISI		
Ders	Sosyal Bilgiler	 Süre 40+40+40 dk.
Sınıf	6	
Öğrenme Alanı	ETKİN VATANDAŞLIK	
Konu	4. DEMOKRASİ BİZİM İÇİN 5. ANAYASAL GÜVENCEDEYİZ 6. KADINLARIMIZIN BAŞARISI	
Kazanımlar	SB.6.6.4. Toplumsal hayatımızda demokrasinin önemini açıklar. Kazanımın işlenmesi sırasında 15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü ele alınır. SB.6.6.5. Türkiye Cumhuriyeti'nin etkin bir vatandaşı olarak hak ve sorumluluklarının anayasal güvence altında olduğunu açıklar. SB.6.6.6. Türk tarihinden ve güncel örneklerden yola çıkarak toplumsal hayatta kadına verilen değeri fark eder. Pozitif ayrımcılık, ekonomik, siyasal ve toplumsal temsil gibi olumlu, kadına şiddet ve cinsiyet ayrımcılığı gibi olumsuz konular üzerinde durulur.	

YÖNERGE

1. Konuları Eba Tv üzerinden öğrencilere izletebilirsiniz.
2. Konu özetleri bölümünün başlangıcındaki “DÜŞÜNELİM–CEVAPLAYALIM” sorusu ile öğrencilerin konu ile ilgili düşüncelerini alıp daha sonra konu özetini kısaca açıklayabilirsiniz.
3. Konu sırasına göre Ek-1, Ek-2 ve Ek-3'te verilen çalışma kâğıtlarındaki etkinlikler çoğaltılarak öğrencilere dağıtılır ve öğrencilerin soruları cevaplamaları istenir. Öğrencilerin cevapları sınıfça değerlendirilir.
4. Ek-4'te verilen araştırma konusu öğrencilere yazdırılarak gelecek derse kadar araştırma yapmaları istenir.

KONU ÖZETİ**4. Konu: DEMOKRASI BİZİM İÇİN****DÜŞÜNELİM – CEVAPLAYALIM****Sizce toplumsal hayatımızda nasıl bir yönetim şekli olmalıdır?**

İlkeleriyle ve anlayışı ile demokrasi hayatımızın vazgeçilmez yönetim şeklidir. Toplumun huzurlu, mutlu ve güven içerisinde yaşamasının teminatıdır. Demokrasi anlayışını benimsemiş ülkelerde vatandaşlar karşılıklı saygı içerisinde, eşitlik, düşünce özgürlüğü, çoğulculuk, katılımcılık ilkeleriyle hareket ederler. İnsan haklarının korunması anayasa ile korunma altına alınmıştır.

Demokratik davranışlara ailede, okulda, çalışma hayatında ve günlük hayatta sık sık karşılaşıyoruz. Ailede alınacak bir kararda fikrimizin sorulması, okuldaki sınıf başkanı seçimi, çalışma hayatında fikirlerimizin ve projelerimizin önemsenmesi, günlük hayatta bir sivil toplum kuruluşunda görev almamız bu davranışlara örnektir. Anayasa ve yasalara uygun şekilde vatandaşlar seçimlerde oy kullanarak, siyasi partiler aracılığıyla yönetimde söz sahibi olabilirler. Demokratik anlayışı ve yönetimi benimsemiş toplumlarda insanlar günlük hayatta birbirlerinin hak ve sorumluluklarına saygı duyarlar.

Demokrasi hayatının önemini ve değeri bilen Türk Milleti demokratik yollarla seçilerek iş başına gelmiş yöneticileri, 15 Temmuz 2016 tarihinde güç kullanarak görevden almak isteyen hain darbecilere karşı direnmiş ve zafer kazanmıştır. Bu nedenle ülkemizde her yıl 15 Temmuz'da "15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü" olarak kutlanır.

5. Konu: ANAYASAL GÜVENCEDEYİZ**DÜŞÜNELİM – CEVAPLAYALIM****Haklarımızı ve sorumluluklarımızı kullanabilmemiz için neler gereklidir?**

İnsan olduğumuz için doğuştan kazandığımız haklarımız ve özgürlüklerimiz ülkemizde anayasa ile koruma altına alınmıştır. Sağlık ve güvenlik nedenleri dışında bu haklar sınırlandırılmaz. Demokrasi anlayışı olan ülkelerde devlet vatandaşlarının hak ve sorumluluklarını korumada üzerine düşen görevleri yerine getirirken vatandaşlarından da Anayasa'da belirtildiği şekilde sorumluluklarını yerine getirmelerini ister.

Anayasa'da belirtilen bazı haklarımız ve sorumluluklarımız şunlardır:**HAKLARIMIZ**

- 1. Yaşama Hakkı** Anayasa'nın 17. Maddesinde "Kişinin dokunulmazlığı, maddî ve manevî varlığı" başlığı altında insanların vücut bütünlüğüne dokunulamayacağı ve zarar verilemeyeceği, yaşama hakkının engellenemeyeceği ve kişi dokunulmazlığı anayasal güvence altına alınmıştır.
- 2. Sağlık ve Çevre Hakkı** Anayasa'nın 56. Maddesinde insanların hayatını, beden ve ruh sağlığı içerisinde yaşaması ve bunun için devletin kamu ve özel kesimlerdeki sağlık ve sosyal kurumları ile hizmet verdiği

belirtilmiştir. Aynı maddede herkesin, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahip olduğu yer almaktadır. Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek devletin ve vatandaşların görevi olduğu belirtilmektedir.

- 3. Eğitim Hakkı** Anayasa'nın 42. Maddesinde eğitim faaliyetleri kanuna uygun ve hiç kimsenin eğitim ve öğrenim hakkından mahrum bırakılmayacak şekilde düzenlenmesi belirtilmiştir.
- 4. Seçme Seçilme Hakkı** Anayasa'nın 42. Maddesinde vatandaşların, kanuna uygun olarak seçme, seçilme ve siyasi partide görev alma, siyasi faaliyette bulunma ve oy kullanma hakları anayasa ile belirlenmiştir.
- 5. Konut Dokunulmazlığı Hakkı** Anayasa'nın 21. Maddesinde hukuki sebebe bağlı hakim kararı olmadıkça hiç kimsenin konutuna dokunulamayacağı ve girilemeyeceği belirtilmiştir.

SORUMLULUKLARIMIZ

- 1. Kanunlara Uymak** Anayasamızda ve diğer yasalarda belirtilen kanunlar toplumda düzenin sağlanması, hakların ve özgürlüklerin yaşanabilmesi ve adaletin uygulanabilmesi için gereklidir. Sorumluluk sahibi her vatandaş kanunların gereklerini yerine getirmelidir. Böylece toplum sağlıklı, huzurlu ve mutlu bir hayat sürdürebilir.
- 2. Vergi Vermek** Anayasa'nın 73. Maddesinde herkesin kamu giderlerini karşılamak üzere, mali gücüne göre vergi ödemekle görevli olduğu belirtilmiştir. Vatandaşlık sorumluluğu olan vergiler ile devlet okul, hastane, güvenlik gibi kamu hizmetlerinin yürütülmesini sağlar.
- 3. Askerlik Yapmak** vatandaşlık sorumluluklarımızdan olan ve Askerlik Kanunu'na göre belirlenen şartlara uygun olarak erkek Türk vatandaşlarının görevidir.
- 4. Oy kullanmak** ülkemizde seçimlerin yapıldığı her dönemde demokrasi bilinci ve sorumluluk sahibi her 18 yaşını doldurmuş olan vatandaş görevini yerine getirmelidir. Bu sayede ülkemizde millî egemenlik ve demokrasi ilkesi gelişmiş olacaktır.

6. Konu: KADINLARIMIZIN BAŞARISI

DÜŞÜNELİM – CEVAPLAYALIM

Kadınlara yönelik olumlu davranışlar neler olmalıdır?

Kadınlarımız tarih boyunca sosyal hayatta önemi görevler üstlenmişlerdir. Türk tarihinde kadın erkek ayrımı yapılmaksızın kadınlar yönetimlerde görev almış, askerlik hizmeti yapmış, spor faaliyetleri ve çeşitli mesleklerde başarılar elde etmiştir. Günümüzde de kadınlar sosyal hayatta görevler yapmakta siyasi, ekonomik ve toplumsal alanlarda başarılı şekilde temsil edilmektedir.

Türk Tarihinde Kadınlarımız; İlk Türk devletlerinde hükümdar eşlerine "Hatun" denilmekte ve hatunlar kurulta-

ya katılmaktadırlar. Sosyal alanda da at biner, ok atar ve ekonomik faaliyetlere katılırlardı. Osmanlı döneminde sosyal hayatta cami, han, hamam, çeşme, hastane gibi halka faydalı olacak bir çok eser yaptılar. Kurtuluş Savaşı döneminde cephede ve cephe gerisinde asker olarak görev yaptırıldılar. Kara Fatma (Fatma Seher Erden) ve Şerife Bacı gibi kahramanlar örnektir. Cumhuriyet dönemi olan ve Cumhuriyet'in ilan edildiği 29 Ekim 1923'ten bugüne ise eğitimde eşit haklara sahip olma, miras hakkı, hukuki eşitlik, çalışma hakkında eşitlik ve yönetimlerde görev alma gibi haklara sahip olmuştur.

Kadınların toplumsal hayatta daha çok görev alması için pozitif ayrımcılık adı verilen çeşitli haklar verilmiştir. İş hayatında iken çocuğun bakımı için izinler, atamalarda, siyasi partilerde vb. alanlarda kadınlara kontenjan ayrılması, erkeklerden daha kısa çalışma süresinde emekli olabilme bunlardandır.

Olumsuz durumlar olarak kadına şiddet ve cinsiyet ayrımcılığına rastlanmaktadır. Kadınlara baskı fiziksel ve ruhsal şiddete maruz kalma ve haklarının kısıtlanması şeklinde olabilmektedir. Fakat kanunlarımız kadınları korumaya yönelik tedbirleri almakta ve böyle durumlarda suçlulara hukuki yaptırımlar uygulanmaktadır.

Çalışma Kâğıdı

DEMOKRASİ BİZİM İÇİN

A) Aşağıdaki soruları cevaplayalım.

1. Yönetimde demokrasi anlayışı olmazsa ne gibi sorunlarla karşılaşabiliriz?

.....

.....

2. Her yıl 15 Temmuz'da kutladığımız "15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü"nü'nün önemi nedir?

.....

.....

3. Aşağıda verilenlerden hangisi toplum hayatında günlük hayatımızdaki demokrasi anlayışının önemine örnek olarak verilemez?

- A) Fikir ve düşüncelerimizin sorulması
- B) Sınıf başkanı veya öğrenci temsilcilerini öğretmenin seçebilmesi
- C) Vatandaşların siyasi partilere katılarak yönetime gelebilmesi
- D) Yasalar sayesinde insanların haklara sahip olmaları

B) Aşağıdaki cümleler doğru ise "D" yanlış ise "Y" ile verilen kutucukları işaretleyelim. Yanlış olan ifadenin doğrusunu altına yazalım.

1. Demokratik yönetimlerde halk yönetime katılma hakkını yalnızca seçimlerde kullanır. D Y
-
2. Yeni otomobil alacak ailenin çocuklarına fikrini sorması demokratik bir davranıştır. D Y
-
3. 15 Temmuz 2016 günü darbe girişimine karşı Türk milletinin karşı çıkması halkımızın demokrasi bilincine sahip olduğunun göstergesidir. D Y
-

C) Boşluklara aşağıda verilen uygun kavramları yazalım.

- hukuk • saygı • demokrasi • siyasi parti

1. İnsanların başkalarının inançlarına gösterdiği anlayışadenir.
2. Vatandaşların yönetimde söz sahibi olmak için biraraya gelerek oluşturduğu kuruluşadenir.
3. Halkın egemenliğinin esas olduğu yönetim biçimine.....denir.

Çalışma Kâğıdı

ANAYASAL GÜVENCEDEYİZ

A) Aşağıdaki soruları cevaplayalım.

1. Vatandaşların yerine getirmesi gereken devlete karşı olan sorumluluklarının amaçları nelerdir?

.....

.....

2. Hak ve sorumluluklarımızın anayasal olarak korunmasının nedenleri nedir?

.....

.....

3. Anayasa maddelerini inceleyen Ebru'nun dikkatini çeken bazı maddeler şunlardır:

Madde 17. Herkes yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir.

Madde 25. Herkes düşünce ve kanaat hürriyetine sahiptir.

Madde 42. Kimse eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz.

Madde 73. Herkes, kamu giderlerini karşılamak üzere, mali gücüne göre vergi ödemekle yükümlüdür.

Bu maddelere göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Hak ve sorumluluklarının yasa ile güvence altında olduğunu
 B) Hak ve sorumlulukların başkalarına devredilebilir olduğunu
 C) Hak ve sorumlulukların herkes için eşit oranda olduğuna
 D) Hak ve sorumluluklar için pozitif ayrımcılığın yapılabileceğine

B) Aşağıdaki cümleler doğru ise "D" yanlış ise "Y" ile verilen kutucukları işaretleyelim. Yanlış olan ifadenin doğrusunu altına yazalım.

1. Temel hak ve özgürlükler hiçbir şekilde kısıtlanamaz.	D	Y
2. Anayasada belirtilen temel hak ve özgürlüklerin korunması devletin görevidir.	D	Y
3. Temiz bir çevrede yaşamak vatandaş olarak sorumluluklarımızdandır.	D	Y

C) Boşluklara aşağıda verilen uygun kavramları yazalım.

- anayasa • kanun • hak • sorumluluk

1. Yasalarda belirtilen ve yerine getirmemiz gereken görevlere denir.
 2. Vatandaşların haklarını ve sorumluluklarını bildiren yasaya..... denir.
 3. İnsan olduğumuz için doğuştan kazandığımız ve hayatın devamı için gerekli ayrıcalıklara denir.

Çalışma Kâğıdı

KADINLARIMIZIN BAŞARISI

A) Aşağıdaki soruları cevaplayalım.

1. Türk tarihinden kadınlarımızın başarılarına örnekler veriniz?

.....

.....

2. Günümüzde kadınlarla ilgili toplumsal hayatta yaşanan aşağıdaki olumlu ve olumsuz davranışlara örnekler veriniz?

Pozitif Ayrımcılık:.....

Toplumsal Temsil:

Cinsiyet Ayrımcılığı:

3. I. Kadınlar tarafından cami, imarethane gibi yapıtların ilk kez yapılması
II. Yönetici eşleri hatunların karar alma sürecine katılması
III. Seçme ve Seçilme hakkının kazanılması
IV. Kurtuluş savaşı sürecinde cephede ve cephe gerisinde mücadele etmeleri

Türk tarihinden verilen örneklerin kronolojik sıralaması aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

A) I – II – III – IV

C) III – I – II – IV

B) II – I – IV – III

D) IV – III – II – I

B) Aşağıdaki cümleler doğru ise “D” yanlış ise “Y” ile verilen kutucukları işaretleyelim. Yanlış olan ifadenin doğrusunu altına yazalım.

1. Türk tarihinde kadınlara yönetimde söz hakkı verilmesi ilk kez Cumhuriyet döneminde gerçekleşmiştir. D Y

.....

2. Kadınlarımızın toplumsal hayatta etkin olması anayasa ile korunmaktadır. D Y

.....

3. Kadınlara pozitif ayrımcılık yapılması olumsuz bir davranıştır. D Y

.....

C) Boşluklara aşağıda verilen uygun kavramları yazalım.

- pozitif ayrımcılık • siyasal temsil • ekonomik ayrımcılık • cinsiyet ayrımcılığı

1. Toplumda kadınlara çeşitli ayrıcalıklar tanıyarak onları desteklemeye.....denir.

2. Kadınların yönetimde görev almalarına.....denir.

3. Toplumsal hayatta kadın olduğundan dolayı bazı haklardan mahrum bırakılmaya

..... denir.

Araştırıyorum Öğreniyorum

Geçmişten ve günümüzden, toplumsal hayatta kadına verilen değeri gösteren örnekler bulunuz? Defterinize yazınız.

KÜRESEL BAĞLANTILAR

1. ULUSLARARASI BAĞLARIMIZ

2. GÜNÜMÜZDEKİ ALIŞKANLIKLAR

ULUSLARARASI BAĞLARIMIZ GÜNÜMÜZDEKİ ALIŞKANLIKLAR		
Ders	Sosyal Bilgiler	 Süre 40 dk.
Sınıf	6	
Öğrenme Alanı	KÜRESEL BAĞLANTILAR	
Konu	1. ULUSLARARASI BAĞLARIMIZ 2. GÜNÜMÜZDEKİ ALIŞKANLIKLAR	
Kazanımlar	SB.6.7.1. Ülkemizin Türk Cumhuriyetleri ve komşu devletlerle olan kültürel, sosyal, siyasi ve ekonomik ilişkilerini analiz eder. SB.6.7.4. Popüler kültürün, kültürümüz üzerindeki etkilerini sorgular. Kültürümüze ait olmayan unsurların, medya araçları yoluyla toplum hayatını nasıl etkilediği fark ettirilir.	

YÖNERGE

1. Konuları Eba Tv üzerinden öğrencilere izletebilirsiniz.
2. Konu özetleri bölümünün başlangıcındaki “DÜŞÜNELİM–CEVAPLAYALIM” sorusu ile öğrencilerin konu ile ilgili düşüncelerini alıp daha sonra konu özetini kısaca açıklayabilirsiniz.
3. Konu sırasına göre Ek-1 ve Ek-2’de verilen çalışma kağıtlarındaki etkinlikler çoğaltılarak öğrencilere dağıtılır ve öğrencilerin soruları cevaplamaları istenir. Öğrencilerin cevapları sınıfça değerlendirilir.
4. Ek-3’te verilen ve telafi eğitimi programınca işlenen tüm konularla ilgili kavramların olduğu bulmacanın çözülmesi istenir.

KONU ÖZETİ

1. Konu: ULUSLARARASI BAĞLARIMIZ

DÜŞÜNELİM – CEVAPLAYALIM

Ülkemizin komşu ülkelerle ve diğer ülkelerle ilişkilerde izlemesi gereken politika nasıl olmalıdır?

Ülkemiz, Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ün dış politikası doğrultusunda bağımsızlık, barış, güven, saygı ve eşitlik ilkeleri ile diğer ülkelerle sosyal, kültürel, siyasi ve ekonomik alanlarda ilişki içerisinde. Uluslararası ilişkilerde Türk Cumhuriyetleri ve komşu ülkeler önemli yer tutar.

Türk Cumhuriyetleri ile Olan İlişkilerimiz;

SSCB'nin dağılması sonucu bağımsızlığına kavuşan Türk cumhuriyetleri; Petrol Boru Hattı sayesinde petrol aldığımız kardeş ülke Azerbaycan, Özbekistan, siyasi, kültürel, sosyal ve ekonomik faaliyetler konusunda anlaşan ülkeler Kazakistan, Kırgızistan ve Türkmenistan'dır. Dil, tarih ve kültür birlikteliği olan Türk Cumhuriyetlerinin bağımsızlığını tanıyan ilk ülke Türkiye olmuştur. Bundan sonrada ekonomik, sosyal ve kültürel alanlarda ilişkilerimiz geliştirilerek artmıştır. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Kıbrıs adasındaki Türk Cumhuriyetidir. Siyasi, kültürel ve ekonomik alanlarda iş birliği içerisinde olduğumuz KKTC'ni tanıyan ilk ve tek ülkede Türkiye'dir.

Türk cumhuriyetleri ile ilişkilerimizin geliştirilmesi ve siyasi, sosyal, kültürel ve ekonomik alanlarda ortak hareket edilmesi amacıyla kurulan kuruluşlar vardır. Bunlar;

TİKA (Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı) sayesinde, Türk cumhuriyetleri ve komşu ülkeler ile birçok ülkede Türkçe öğrenimi, öğrencilerin ülkemizde eğitimi, Orhun yazıtlarının korunması için müze yapımı gibi çalışmaları yapılmaktadır.

TÜRKSOY (Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı) Türk dilinin konuşulduğu Türk cumhuriyetleri devletleri ve halkları ile kültürel ve sanatsal etkinliklerin geliştirilmesi için faaliyetler yapar.

Türk cumhuriyetleri ile olan ekonomik ilişkilerimiz ve yatırımlarımız gelişmektedir. Türk cumhuriyetlerine ihraç (dış satım) ve onlardan ithal (dış alım) ettiklerimiz şunlardır;

Türk Cumhuriyetlerine Sattıklarımız

Makineler
Mobilyalar
Gıda ürünleri
Tekstil ürünleri
Elektrikli cihazlar

Türk Cumhuriyetlerinden Aldıklarımız

Petrol
Doğal gaz
Kimyasal ürünler
Alüminyum
Tekstil ürünleri

Komşu Ülkelerle Olan İlişkilerimiz; , Barış, güven, saygı ve eşitlik ilkeleri ile sınır komşularımız olan kardeş ülke Azerbaycan'a bağlı Nahcivan Özerk Cumhuriyeti, barışçıl politikalar içerisinde olduğumuz Ermenistan, bilhassa ekonomik faaliyetlerin geliştiği Gürcistan, maddi ve manevi yardımlarımızı esirgemediğimiz ve ülkelerindeki sorunlar nedeniyle ülkemize göç eden vatandaşlarını misafir ettiğimiz Suriye, ekonomik, sosyal ve kültürel ilişkilerimizin geliştiği ve bilhassa petrol ve doğalgaz satın aldığımız İran ve Irak, barış ve anlaşma anlayışıyla ticaret ve turizm ilişkilerimizin geliştiği Yunanistan ve dost ülke Bulgaristan ile başta ticaret olmak ilişkilerimiz gelişmiştir.

Komşu ülkeler ile ekonomik alışverişlerimizde vardır. Bunlar;

Komşu Ülkelere Sattıklarımız

Şeker
Elektrikli eşya
Tekstil ürünler
Mobilya
İlaç
Kimyasal ürünler

Komşu Ülkelerden Aldıklarımız

Petrol
Doğal gaz
Kimyasal ürünler

2. Konu: GÜNÜMÜZDEKİ ALIŞKANLIKLAR

DÜŞÜNELİM – CEVAPLAYALIM

Sizce giyim şekli, beslenme alışkanlıkları, konuşma ve davranış tarzı gibi kişisel özellikleriniz nasıl şekilleniyor?

Kültür bir toplumun geçmişten günümüze kadar değişerek devam eden kendine ait örf, adet, gelenekler ile düşünce ve yaşayış şeklidir. Her toplumun kendine ait kültürel özellikleri vardır. Gelişen teknolojiyle beraber iletişimin imkânlarının artması bilhassa medya araçları yoluyla toplumların kültürel etkileşim içerisinde olmasını hızlandırmıştır. Bu sebeple kültürümüze ait olmayan unsurlar hatta zararlı alışkanlıklar toplumumuzda yaşanabilmektedir.

Günümüzde üretim teknolojilerinin ve fikirlerinin gelişmesi maddi değeri olan yeni ürün veya araç gereçler tüketime sunulmakta ve genel ağ, akıllı cep telefonu, televizyon ve basın yoluyla anlık ve geçici olarak hayatımıza katılmaktadır. Bunlar "Popüler Kültür" adı verilen, geçici bir süre tercih edilen, kısa bir zaman sonra değerini ve özelliğini kaybeden unsurlardır. Kültürümüze ait olmayan beslenme şekilleri, gıda ürünleri, giyim tarzı, kullandığımız takılar ve davranışsal özelliklerimiz medya araçları ile olumsuz ve zararlı yönlerde değişiklikler göstermektedir.

Büyüklerimizle bayramlaşma, aile ziyaretleri, kültürümüze uygun selamlaşmak, oyunlar, yemek, giyim, müzik vb. kültürümüze ait anlayışları korumalı ve sonraki nesillere aktarmalıyız. Olumsuz, zararlı olan ve kültürümüze ait olmayan unsurların etkisinde kalmamalıyız. Bilhassa medya yolu ile reklamları yapılan zararlı ürünleri tüketmemeliyiz. Kültürümüze ait olmayan faydasız unsurların sürekli olmadığını ilgimizi çeken geçici değerler olduğunu bilmeliyiz. Bizler bilinçli bireyler ve tüketiciler olarak kültürümüzü ve manevi değerlerimizi korumalıyız.

Çalışma Kâğıdı

ULUSLARARASI BAĞLARIMIZ

A) Aşağıdaki soruları cevaplayalım.

1. Türk cumhuriyetleri ve komşu ülkelerle olan eğitim, sosyal, kültürel ve ekonomik ilişkilerimize örnek veriniz.

.....

.....

.....

2. Türk cumhuriyetleri ve komşu ülkelerle barış ve saygı anlayışı içerisinde ilişkilerimizin olmasının faydaları nelerdir?

.....

.....

.....

3. Ülkemizde Türk cumhuriyetleri ve komşu ülkelerden;

- I. Çalışmak amacıyla ülkemize işçilerin gelmesi
II. Üniversitelerimizde öğrencilerin okuyabilmesi
III. Ülkelerinden çeşitli nedenlerle göç eden mültecileri kabul etmesi

Verilenlerin hangi alandaki ilişkilerimizle ilgili olduğu aşağıdaki seçeneklerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A) Kültürel-Sağlık-Ekonomik B) Siyasi-Ekonomik-Kültürel
C) Ekonomik-Kültürel-Siyasi D) Sosyal-Ekonomik-Sağlık

B) Aşağıdaki cümleler doğru ise "D" yanlış ise "Y" ile verilen kutucukları işaretleyelim. Yanlış olan ifadenin doğrusunu altına yazalım.

1. Türkiye'nin Suriyeli mültecileri ülkemize kabul etmesi ve sahip çıkması komşu ülkemizle olan ekonomik ilişkilerdendir. D Y

.....

2. Türk Cumhuriyetler ve komşu ülke öğrencilerinin ülkemizde eğitim görmeleri kültürel ilişkilere örnektir. D Y

.....

3. TİKA VE TÜRKSOY tüm dünya ülkeleri ile siyasi, kültürel, sosyal ve ekonomik faaliyetlerin geliştirilmesi amacıyla kurulmuştur. D Y

.....

C) Boşluklara aşağıda verilen uygun kavramları yazalım.

- dış politika • siyasi • dayanışma • barışçıl politika

1. Ülkemiz ile Türk cumhuriyetleri ve komşu ülkelerle karşılıklı olan siyasi ve ekonomik faaliyetlere denir.

2. Komşularımızla ve Türk cumhuriyetleri ile siyasi olarak iyi geçinme politikasına denir.

3. Ülkelerin diğer ülkelerle ilişkilerinde izlediği yola denir.

Çalışma Kâğıdı

GÜNÜMÜZDEKİ ALIŞKANLIKLAR

A) Aşağıdaki soruları cevaplayalım.

1. Kültürümüze ait unsurlara örnekler veriniz?

.....

.....

2. Kültürümüze ait olmayan popüler kültür öğelerinin toplumumuza olumsuz etkileri nelerdir?

.....

.....

3. 6/B sınıfı öğrencileri dönem başında yapacakları faaliyetleri planlarken Cüneyt; geleneksel çocuk oyunları faaliyetlerini, Beyza; Türk halk müziği korosu kurulmasını, Necati ; konsol oyunları turnuvası düzenlenmesini, Necla; Ebru sanatı kursu açılmasını önerdi.

Öğrencilerin önerilerine göre popüler kültür niteliğindeki faaliyet hangi öğrenciye aittir?

A) Necati

B) Beyza

C) Cüneyt

D) Derya

B) Aşağıdaki cümleler doğru ise "D" yanlış ise "Y" ile verilen kutucukları işaretleyelim. Yanlış olan ifadenin doğrusunu altına yazalım.

1. Bir toplumun medya araçları ile farklı toplumlardan aldığı beslenme, giyim, davranışlar gibi unsurlara kültür denir.

D Y

.....

2. Filmlerde ve dizilerde gördüğümüz beslenme ve giyim tarzları kültürümüze ait unsurlardır.

D Y

.....

3. Kültürümüze ait olmayan unsurlara televizyon, sinema, genel ağ gibi medya araçları ile de ulaşmaktadır.

D Y

.....

C) Boşluklara aşağıda verilen uygun kavramları yazalım.

• davranış

• medya

• kültür

• popüler kültür

1. İnsanların düşünce, inanç, örf, adet ve davranışları gibi özelliklerini etkileyen unsura denir.

2. Bir toplumdaki geçici ve kısa süreli düşünce ve davranış unsurlarına denir.

3. Toplumun geçmişten getirip gelecek nesillere aktardığı örf, adet ve geleneklerinedenir.

Bulmaca Çözüyorum

Aşağıdaki tabloda tüm konularda işlediğimiz bazı kavramları sol sütuna yazdık. Bu kavramları tabloda soldan sağa, yukarıdan aşağıya veya çapraz şekilde gizledik. Hepsini bulabilecek miyiz acaba?

ARAŞTIRMA	Y	A	B	F	D	L	N	U	İ	L	N	Y	Z	C	T	N	A	U	S
BİLİMSEL	A	E	P	O	Z	İ	T	İ	F	A	Y	R	I	M	C	I	L	I	K
CUMHURİYET	S	D	N	L	E	T	K	L	V	S	A	Ğ	U	Y	N	R	T	A	N
DÜŞÜNCE ÖZGÜRLÜĞÜ	Y	J	Ü	İ	T	M	N	M	P	Ü	S	Ü	G	U	M	P	B	R	E
HİZMET SEKTÖRÜ	U	İ	P	Ş	L	M	İ	E	G	Ç	A	D	L	İ	Ç	O	U	T	G
İHRACAT	L	İ	E	Ğ	Ü	E	Y	L	A	O	M	F	K	L	I	P	N	I	P
MİLLÎ EGEMENLİK	S	A	N	P	D	N	N	U	L	T	A	N	P	R	L	Ü	Ç	Ş	T
ÜRETİM	U	N	P	K	C	V	C	E	B	İ	L	İ	M	S	E	L	K	Y	L
POPÜLER	K	T	J	T	Y	Z	U	E	B	J	E	G	E	B	İ	E	B	Ü	J
POZİTİF AYRIMCILIK	A	Ü	R	E	T	İ	M	A	Ö	İ	İ	G	T	Z	P	R	M	R	U
SANAYİ	Y	G	H	P	C	T	H	A	C	Z	L	P	E	O	Ç	Ğ	N	Ü	K
SU KAYNAKLARI	N	Ö	Ç	İ	R	Y	U	R	L	K	G	İ	A	M	G	Y	Ü	T	D
TARIM	A	A	B	C	İ	H	R	A	C	A	T	Ü	R	N	E	Y	H	M	C
TİKA	K	S	A	N	A	Y	İ	Ş	P	E	A	P	R	E	P	N	V	E	T
YARGI	L	Ş	B	B	S	H	Y	T	V	E	R	G	İ	L	N	Z	L	Z	T
YASAMA	A	I	T	E	V	K	E	I	N	B	I	Ç	U	J	Ü	E	G	İ	İ
YENİLENEBİLİR ENERJİ	R	A	L	O	Y	L	T	R	Y	I	M	R	N	I	Y	Ğ	R	J	K
YÜRÜTME	I	Ö	R	I	H	İ	Z	M	E	T	S	E	K	T	Ö	R	Ü	J	A
VERGİ	S	Ç	D	P	Z	N	Y	A	R	G	I	M	Ş	Ğ	Ç	O	E	J	İ